УДК 351.824

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2021-2\(2\)-22-33](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2021-2(2)-22-33)

Дегтяр Андрій Олегович доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного управління та підприємництва, Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського «ХАІ», вул. Маршала Рибалко, 51, кв. 13, м. Харків, 61099, тел.: (050) 043-38-50, e-mail: Adegtyar@3g.ua, <https://orcid.org/0000-0003-3258-447X>

Бублій Максим Петрович кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління персоналом та підприємництва, Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, Навчально-науковий інститут "Інститут державного управління, вул. Маршала Рибалко, 51, кв. 13, м. Харків, 61099, тел.: (050) 043-38-50, e-mail: mbubliy@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-1060-6404>

ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ З РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ РЕГІОНУ

Анотація. У статті досліджено основні функції державного управління з розвитку інноваційної системи регіону. З'ясовано стратегічні цілі соціально-економічного та інноваційного розвитку регіонального рівня. До стратегічних цілей можливо віднести: підвищення рівня та якості життя населення; забезпечення стійкості соціально-економічного розвитку регіону та підвищення його конкурентоспроможності; підвищення рівня доходів населення, поліпшення житлових умов, підвищення якості та доступності освіти і медицини, якості соціального забезпечення, освоєння та благоустрій територій, поліпшення екологічної обстановки; розвиток галузей економіки, розвиток підприємницької ініціативи, виробництво конкурентоспроможної продукції, позитивне сальдо зовнішньої торгівлі, бюджетна забезпеченість, підвищення продуктивності праці. Основними цілями інноваційного розвитку регіону є: створення попиту на інновації, інтеграція науки і виробництва, підготовка професійних кадрів; формування інститутів розвитку та інфраструктури; посилення міжнародної співпраці; перехід економіки на інноваційний шлях розвитку.

Визначено, що у процесі державного управління з розвитку інноваційної системи виконується ряд основних функцій: прогнозування, планування, регулювання, стимулювання, координація, контроль, моніторинг. Доведено, що результатом прогнозування є визначення інноваційної стратегії та політики на основі оцінки рівня інноваційного потенціалу регіону. Планування сприяє розробці державних програм та формування бюджету. Розробка нормативно-

правових актів, що забезпечують реалізацію державних програм є результатом застосування функції регулювання. Стимулювання сприяє направленню ресурсів у відповідні сфери розвитку інновацій. Координація забезпечує реалізацію заходів у встановлені терміни. Контроль забезпечує досягнення цільових показників державних програм. Моніторинг та оцінка результатів впливають на оцінку ефективності інноваційної політики в цілому.

Доведено, що керуючий вплив органів державної влади в рамках реалізованої інноваційної політики враховує також функціональні фактори, що проявляються в нормативному і ресурсному забезпеченні заходів інноваційної політики, і процесні фактори, що визначають результативність реалізації інноваційної стратегії і політики в регіоні. Реалізація інноваційної стратегії і політики в регіоні призводить до зміни стану інноваційного потенціалу, що, в свою чергу, враховується при внесенні коригувань в нормативні документи і подальшому їх виконанні.

Ключові слова: державне управління, функції державного управління, соціально-економічний розвиток, інноваційний розвиток, регіон, стратегічні цілі.

Diegtiar Andrii Olehovych Doctor of Public Administration, Professor, Professor of the Department of Public Administration and Entrepreneurship of the National Aerospace University. M.E. Zhukovsky «KhAI», Marshala Ribalko St., 51, apt. 13, Kharkiv, 61099, tel.: (050) 043-38-50, e-mail: ADegtyar@3g.ua, <https://orcid.org/0000-0003-3258-447X>

Bubliy Maxim Petrovich PhD in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of Department of Personnel management and entrepreneurship, VN Kharkiv National University Karazina, Educational and Scientific Institute "Institute of Public Administration", Marshala Ribalko St., 51, apt. 13, Kharkiv, 61099, tel.: (050) 043-38-50, e-mail: mbubliy@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0003-1060-6404>

FUNCTIONS OF THE STATE ADMINISTRATION FOR THE DEVELOPMENT OF THE INNOVATION SYSTEM OF THE REGION

Abstract. The article examines the main functions of public administration for the development of the innovation system of the region. Strategic goals of socio-economic and innovative development at the regional level are clarified. Strategic goals may include: improving the level and quality of life of the population; ensuring the sustainability of socio-economic development of the region and increasing its competitiveness; increase the level of income of the population, improve housing conditions, improve the quality and accessibility of education and medicine, the quality of social security, development and improvement of territories, improve the environmental situation; development of economic sectors, development of

entrepreneurial initiative, production of competitive products, positive balance of foreign trade, budget security, increase labor productivity. The main goals of innovative development of the region are: creating demand for innovation, integrating science and production, training professional personnel; formation of development institutions and infrastructure; strengthening of international cooperation; transition of the economy to an innovative path of development.

It is determined that in the process of public administration for the development of an innovation system, a number of main functions are performed: forecasting, planning, regulation, stimulation, coordination, control, monitoring. It is proved that the result of forecasting is the determination of an innovation strategy and policy based on an assessment of the level of innovation potential of the region. Planning contributes to the development of state programs and budget formation. The development of regulatory legal acts that ensure the implementation of state programs is the result of applying the regulatory function. Incentives help to direct resources to the appropriate areas of innovation development. Coordination ensures that activities are implemented within the established time frame. Control ensures the achievement of the targets of state programs. Monitoring and evaluation of results affect the assessment of the effectiveness of innovation policies in general.

It is proved that the managing influence of state authorities in the framework of the implemented innovation policy also takes into account functional factors that are manifested in the regulatory and resource support of innovation policy measures, and process factors that determine the effectiveness of the implementation of the innovation strategy and policy in the region. The implementation of the innovation strategy and policy in the region leads to a change in the state of innovation potential, which, in turn, is taken into account when making adjustments to regulatory documents and their further implementation.

Keywords: public administration, public administration functions, socio-economic development, innovative development, region, strategic goals.

Постановка проблеми. Провідна роль в управлінні розвитком інноваційної системи належить державі як специфічному учаснику інноваційних процесів, яка не тільки стимулює інноваційну діяльність і виробництво інноваційної продукції, але також здійснює комплексний аналіз стану інноваційних систем територій і перспективне планування розвитку інноваційної системи регіону.

Роль держави як основного регулятора економіки не безальтернативна в тій же мірі, в якій не безальтернативні принципи неоліберальної економіки, що навпаки, віддають пріоритет саморегуляції і саморозвитку ринку. У певні історичні періоди (виражений прояв особливостей економік, вплив кризових ситуацій та ін.), взагалі ринковий механізм без державної участі не здатний забезпечити зростання і збалансованість економіки. Затребуваність активної позиції держави пов'язана ще й з тим, що Україні без державного індикативного

планування економічного зростання (звичайно, не директивного) взагалі неможливо подолати відставання в життєвому рівні населення від світових економік.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню державного управління з розвитку інноваційної системи регіону присвячена низка публікацій. Серед них слід виділити праці таких вчених, Ареф'єва О.В. [1], Бабаєв В.Ю. [2], Бакуменко В.Д. [4], Галушка В.Ю. [4], Жук М.М. [5], Коротич О.Б. [6], Красноруцький О.О. [4], Латинін М.А. [2], Майстро С.В. [2] Прохорова В.В. [1], Цедік М.Г. [4], Шмагун А.В. [4] та ін. Однак, незважаючи на численні дослідження, відсутній єдиний підхід до управління розвитком інноваційної системи регіону на основі комплексної оцінки взаємовпливу соціально-економічного та інноваційного середовища.

Мета статті. Метою статті є узагальнення основних функції державного управління з розвитку інноваційної системи регіону та надання пропозицій з їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Система державного управління економічним розвитком вирішує задачі прогнозування сценаріїв розвитку галузей економіки, формування і стану ресурсної бази, планування майбутнього стану секторів економіки, регулювання взаємовідносин учасників економічних процесів, стимулювання пріоритетних напрямів державної політики, контроль виконання управлінських рішень, виражених в нормативних правових актах, координацію взаємодії виконавців, оперативний моніторинг та аналіз досягнутих результатів. Потім цикл управління повторюється знову [1, с. 193].

Стратегічні цілі соціально-економічного розвитку регіонального рівня можна представити наступним чином:

- підвищення рівня та якості життя населення;
- забезпечення стійкості соціально-економічного розвитку регіону та підвищення його конкурентоспроможності;
- підвищення рівня доходів населення, поліпшення житлових умов, підвищення якості та доступності освіти і медицини, якості соціального забезпечення, освоєння та благоустрій територій, поліпшення екологічної обстановки;
- розвиток галузей економіки, розвиток підприємницької ініціативи, виробництво конкурентоспроможної продукції, позитивне сальдо зовнішньої торгівлі, бюджетна забезпеченість, підвищення продуктивності праці.

Основними цілями інноваційного розвитку регіону є:

- створення попиту на інновації, інтеграція науки і виробництва,
- підготовка професійних кадрів;
- формування інститутів розвитку та інфраструктури;
- посилення міжнародної співпраці;
- перехід економіки на інноваційний шлях розвитку;

З урахуванням основоположних документів, що формують цілісне уявлення про майбутній розвиток інноваційної економіки та інноваційного суспільства в Україні, основні цілі державної політики у сфері розвитку інновацій на найближчий період можна конкретизувати наступним чином:

- підвищення інноваційної активності бізнесу;
- перехід до інноваційного соціально орієнтованого типу економічного розвитку;
- вибудовування ефективних механізмів взаємодії суспільства, бізнесу і держави, спрямованих на координацію зусиль усіх сторін, забезпечення врахування інтересів різних соціальних груп суспільства і бізнесу при виробленні і проведенні соціально-економічної політики;
- активізація державної підтримки інновацій на регіональному рівні.

Рішення задачі управління розвитком інноваційної системи регіону забезпечується складом і змістом реалізованих рішень у процесі державного управління. У процесі державного управління з розвитку інноваційної системи виконується ряд основних функцій:

1. Прогнозування. Складання прогнозу розвитку інноваційної системи регіону, виходячи з її поточного стану, умов і перспектив її зростання з урахуванням можливостей і потреб суспільства на короткостроковий, середньостроковий і довгостроковий період. Результатом є визначення інноваційної стратегії та політики на основі оцінки рівня інноваційного потенціалу регіону.

2. Планування. Визначення взаємопов'язаних ланцюгів, завдань, механізмів і термінів їх досягнення, цільових індикаторів, кола учасників і сфер їх відповідальності. Результатом є розробка державних програм та формування бюджету.

3. Регулювання. Нормативне закріплення плану заходів, розподіл ресурсів та регламентація взаємодії виконавців та учасників. Результатом є розробка нормативно-правових актів, що забезпечують реалізацію державних програм.

4. Стимулювання. Виділення ресурсів для підтримки інноваційної діяльності та розвитку інноваційної інфраструктури. Результатом є направлення ресурсів у відповідні сфери розвитку інновацій.

5. Координація. Доведення до виконавців та учасників змісту заходів і доручень, ресурсне забезпечення та оперативне управління процесами. Результатом є забезпечення реалізації заходів у встановлені терміни.

6. Контроль. Отримання інформації про підсумки реалізації заходів, використанні ресурсів і досягненні цільових показників. Результатом є досягнення цільових показників державних програм.

7. Моніторинг та оцінка результатів. Оцінка отриманих результатів, ефективності заходів, поточного стану та перспектив подальшого розвитку інноваційної системи регіону. Результатом є оцінка ефективності інноваційної політики в цілому.

Розглянемо перераховані вище функції більш детально.

Прогнозування як інструмент державного управління призначене для визначення найбільш ймовірних сценаріїв розвитку економіки та інновацій. Прогнозування дозволяє встановити значущий вплив зовнішніх і внутрішніх факторів, можливості використання ресурсів, терміни досягнення планованого стану об'єктів [2, с. 25].

Прогнози можуть охоплювати короткострокову (до 3-х років), середньострокову (від 3 до 6 років) і довгострокову (більше 6 років) перспективу. Зі збільшенням горизонту прогнозування знижується його достовірність, тому при складанні прогнозів соціально-економічного розвитку території часто застосовуються наукові методи і розробки [2, с. 37]. Прогнози можуть складатися для держави, регіону, галузі, муніципального утворення або окремого підприємства.

Прогноз економічного і соціального розвитку держави заснований на трьох основних сценаріях розвитку на середньострокову перспективу: сценарії форсованого зростання, що передбачає досягнення цільового параметра зростання продуктивності праці в 1,5 рази, помірно-оптимістичного, що характеризується стійкими темпами зростання, і консервативного сценарію, передбачає збереження низької конкурентоспроможності по відношенню до імпорту і стримане відновлення інвестиційної активності при скороченні реальних державних витрат на розвиток.

Фактори виробництва валового внутрішнього продукту, нарощування інвестиційної активності та підвищення рівня промислового виробництва носять соціально-економічний характер і відображають в цілому здатність економіки залучати необхідні ресурси і забезпечувати збут продукції потенційним споживачам в діючих умовах ринку. Регіони, які не мають достатнього інноваційного потенціалу, при складанні прогнозу соціально-економічного розвитку практично не здатні перевищити середні показники по країні.

Планування. Провідну роль в системі планування інноваційного розвитку держави відіграють, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України, які спільно з місцевими органами виконавчої влади, Національною академією наук України, науково-дослідними, освітніми, виробничими, фінансовими та іншими організаціями визначають ключові напрямки розвитку інновацій та інноваційного розвитку підприємств і галузей промисловості.

Регіональне стратегічне планування – це, управлінська система, що саморозвивається яка дозволяє враховувати можливості самовираження і саморозвитку території за рахунок внутрішніх джерел та інститутів, а прийняті документи стратегічного розвитку – як інструменти запуску механізмів саморозвитку територій, що забезпечують моделювання економіки і соціальної сфери [3, с. 11]. Разом з тим, на нашу думку, стратегічне планування має

враховувати також зовнішні джерела та інститути організаційно-управлінської ієрархії, що впливають на розвиток території.

Серед сучасних інструментів стратегічного планування соціально-економічного розвитку держави і територій виділяють стратегії і програми соціально-економічного розвитку, державні цільові програми, пріоритетні національні та регіональні проекти, державні програми [3, с. 22], плани інвестиційного розвитку, плани територіального розвитку, розробка яких здійснюється на основі складених прогнозів розвитку економіки в цілому та інноваційної економіки зокрема. Основним інструментом державного планування є державні програми, на підставі яких переважно здійснюється розподіл бюджетних коштів.

Державною програмою називають систему заходів (взаємопов'язаних за завданнями, термінами здійснення і ресурсами) та інструментів державної політики, що забезпечують в рамках реалізації ключових державних функцій досягнення пріоритетів і цілей державної політики у сфері соціально-економічного розвитку і безпеки [3, с. 39]. Державні програми приймаються, як і програми розвитку органів місцевого самоврядування, на термін від 3 до 7 років і є підставою для витрачання бюджетних коштів.

Регулювання. Реалізація заходів державної підтримки та координація взаємодії суб'єктів національної інноваційної системи неможлива без регулювання – нормативної правової основи, що встановлює регламенти поведінки в різних сферах інноваційної діяльності, статуси учасників трансакцій, критерії віднесення до тієї чи іншої категорії, загальноприйняту термінологію, в тому числі визначення інноваційної продукції (товарів, робіт, послуг), порядок витрачання бюджетних коштів, а також обмеження і пільги для суб'єктів підприємницької діяльності у сфері інновацій.

Удосконалення регулятивної бази здійснюється за допомогою експертизи існуючих і розробки нових нормативних правових актів за напрямками:

- лібералізації амортизаційної політики;
- вдосконалення податкового, митного, тарифного, кредитного адміністрування;
- сприяння створенню довгострокових параметрів посилення вимог до ефективності використання підприємствами природних ресурсів, безпеки продукції (послуг) для екології та здоров'я населення, зниження енерго-і матеріаломісткості, визначення системи відповідних заохочень і санкцій, гармонізації вітчизняних стандартів з міжнародними;
- формування необхідних інструментів і механізмів підтримки державних закупівель інноваційної продукції та ефективного розміщення замовлення на науково-дослідні, дослідно-конструкторські та технологічні роботи військового, спеціального та подвійного призначення для державних потреб;
- уточнення порядку надання підтримки інноваційній діяльності для великого та середнього бізнесу;

- вдосконалення механізмів комерціалізації інтелектуальної власності;
- удосконалення порядку надання підтримки наукам, закритим адміністративно-територіальним організаціям, а також муніципальним утворенням згідно з переліком, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Визначення збалансованого набору методів та інструментів регулювання інноваційної діяльності є одним з головних завдань держави. Внаслідок непомірного застосування того чи іншого інструменту регулювання спостерігаються необґрунтовані адміністративні бар'єри, підвищене податкове або тарифне навантаження, ускладнення доступу до ресурсів, відсутність інтересу інвесторів до галузей або територій, зловживання пільговими умовами ведення комерційної діяльності, порушення конкуренції і т. д.

Під стимулюванням розуміється спрямування фінансових та інших ресурсів на реалізацію цільових заходів для виконання встановлених цільових показників, а також створення спеціальних умов ведення виробничої та господарської діяльності для окремих груп організацій. Інструменти стимулювання можуть бути прямими і непрямими [4, с.15], державними і змішаними, поворотними і неповоротними. Види державного стимулювання поділяють також за характером (монетарні, правові, інформаційні і т. д.), термінами дії (разові, короткострокові, довгострокові, безстрокові), територіальному охопленню (державні та місцеві) і т. д.

Найбільш популярними в даний час формами об'єднання учасників, ресурсів і заходів в рамках інноваційної інфраструктури регіону є індустріальні парки та інноваційні (промислові) кластери [5, С. 65]. Основу процесу утворення кластерів становить не просто обмін інформацією про потреби в техніці, технологіях і послугах між виробниками, постачальниками, споживачами і т. д., а передача по внутрішньокластерних ланцюжках напівфабрикатів і товарів з високою споживчою вартістю [6, с. 42], що сприяє суттєвому підвищенню продуктивності праці та зниженню трансакційних витрат [7, с. 23].

На рівні регіону за підтримки державних структур можуть створюватися особливі економічні зони, індустріальні парки і промислові кластери, необхідна інфраструктура, надаються гранти малим компаніям, створюваним при вищих навчальних закладах, а також гранти на створення малої інноваційної компанії суб'єктами малого і середнього підприємництва, діяльність яких полягає в практичному застосуванні (впровадженні) результатів інтелектуальної діяльності. Можуть надаватися й інші заходи підтримки, як за рахунок власних коштів місцевих бюджетів, так і за участю державного бюджету [8, с. 53].

Також важливу роль у розвитку інновацій відіграють державні корпорації, інститути розвитку, компанії з державною участю, що реалізують програми інноваційного розвитку, організації, які беруть участь у діяльності технологічних платформ та інші організації.

В даний час більшість компаній з державною участю (в сумі на ці компанії припадає близько третини промислового виробництва) розробили і реалізують

програми інноваційного розвитку.

Проведення компаніями, що реалізують програми, політики відкритих інновацій стимулює розвиток трансферу технологій з сектора науки і освіти в бізнес, розвиток венчурного бізнесу, підвищує результативність діяльності інститутів розвитку, закордоном отримала розвиток практика виділення територій випереджаючого розвитку, де створюються сприятливі умови для залучення інвестицій та розвитку промисловості, для залучення фахівців з інших районів за затребуваними напрямками. Так, за прикладом Кремнієвої долини (США), створюються унікальні нормативно-правові, економічні та інші умови для учасників інвестиційних процесів. Наприклад, розвиток промисловості в Китаї отримало значний стимул завдяки підтримці окремих територій з боку держави, і на сьогоднішній день в Китаї налічується близько 200 особливих економічних зон.

Важливим аспектом інноваційної політики є обґрунтований розподіл ресурсів відповідно до плану затверджених заходів, спрямованих на реалізацію державних програм.

З метою координації діяльності різних органів влади та організацій в рамках реалізації комплексу заходів, спрямованих на розвиток інноваційної діяльності, держава створює або сприяє утворенню спеціалізованих організацій, що становлять інноваційну інфраструктуру. У їх завдання входить реалізація комплексу затверджених заходів відповідно до сфер їх відповідальності, в рамках і з використанням наданого обсягу бюджетних коштів і ресурсів, механізмів взаємодії і структури управління взаємовідносинами, з дотриманням встановлених часових рамок. Часто координація здійснюється через плани заходів, що затверджуються за кожною державною програмою, або за допомогою «дорожніх карт» [9, с. 83], що складаються за тим чи іншим проектом.

Координація спільних зусиль щодо забезпечення інноваційного розвитку територій здійснюється на основі заходів, затверджених державними програмами (розміщення державного замовлення, підтримки інноваційних компаній, розвитку інноваційної інфраструктури тощо), співфінансування регіональних програм інноваційного розвитку, програм інноваційного розвитку ВНЗ, програм підготовки кадрів для інноваційної економіки, моніторингу реалізації програм інноваційного розвитку компаній з державною участю, реалізації проекту з розвитку інноваційних (промислових) кластерів, і т. д.

Незалежно від рівня фінансування заходів, суб'єкт управління розвитком інноваційної системи зобов'язаний організувати ефективну координацію взаємодії учасників системи. З ускладненням структури інноваційної системи наростає потреба у створенні мережі спеціалізованих інфраструктурних об'єднань, діяльність яких спрямована на забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності необхідними ресурсами.

Для якісного втілення ідеї в життя необхідно формування проектною команди, що включає в себе винахідника, інвестора, вузькогалузевих експертів

(юриста, маркетолога, збутовика і т. д.) і проектного керуючого. Проектній команді необхідний доступ до бази наукових досліджень і розробок для перетворення ідеї в готове рішення. Можливість втілення розробки перевіряється в рамках наукових досліджень і дослідно-конструкторських робіт. При отриманні позитивного результату інвестор забезпечує виробництво і тестову експлуатацію пробної партії продукції. І в разі успішного апробування продукція надходить у промислове виробництво і потім у продаж для задоволення потреб потенційного покупця. Чим вищий рівень розвитку інноваційної інфраструктури в регіоні, тим більше можливостей для втілення ідей та проведення досліджень надається підприємствам та інноваторам.

Контроль реалізації запланованих заходів у рамках прийнятої державної та регіональної інноваційної політики здійснюється з метою забезпечення дотримання встановлених обсягів використання ресурсів та відповідності отриманих результатів затвердженим очікуванням. Контроль може бути державний і громадський, зовнішній і внутрішній, проміжний і підсумковий, плановий і позаплановий і т. д. залежно від виду і цілей контролю визначаються процедури його проведення. Контроль здійснюється відповідними організаціями, підрозділами та посадовими особами на основі наданих повноважень, що встановлюються регламентів взаємодії та форм подання звітності.

Результатом проведення контролю є висновок про необхідність коригування складу заходів, обсягу виділених ресурсів або інших параметрів реалізованої програми дій.

Моніторинг та аналіз результатів включає в себе оцінку ефективності реалізованих в регіоні рішень, відстеження статистичних показників на предмет відповідності запланованому темпу зростання їх значень, оцінку змін стану елементів інноваційної інфраструктури, світової кон'юнктури, ефективності реалізації заходів.

Оперативний і підсумковий моніторинг ефективності реалізації заходів державної підтримки інноваційної діяльності на державному та місцевому рівнях є невід'ємною частиною системи державного управління розвитком інноваційної системи регіону.

Оцінка поточного стану інноваційної системи і встановлення зв'язку між вживаними діями і отримуваним результатом є найважливішою частиною державного моніторингу динаміки інноваційного розвитку країни. Важливо, щоб ці дії носили об'єктивний, своєчасний, системний, постійний і комплексний характер.

Висновки. Таким чином розгляд циклу управлінських функцій (прогнозування, планування, регулювання, стимулювання, координація, контроль, моніторинг) дозволило визначити очікувані результати реалізованих рішень у процесі державного управління щодо інноваційного розвитку. Керуючий вплив органів державної влади в рамках реалізованої інноваційної

політики враховує функціональні фактори, що проявляються в нормативному і ресурсному забезпеченні заходів інноваційної політики, і процесні фактори, що визначають результативність реалізації інноваційної стратегії і політики в регіоні.

Реалізація інноваційної стратегії і політики в регіоні призводить до зміни стану інноваційного потенціалу, що, в свою чергу, враховується при внесенні коригувань в нормативні документи і подальшому їх виконанні.

Виявлено, що визначальне значення для розвитку інноваційної системи регіону мають інституційні чинники: інноваційний клімат як інституційні та інфраструктурні умови ведення інноваційної діяльності в регіоні; рівень накопиченого інноваційного потенціалу регіону, який формується соціально-економічним та інноваційним середовищем, що перебувають у взаємовпливі.

Література:

1. Адаптаційно-інтеграційні механізми управління інноваційними процесами в економіці: кол. монографія / Прохорова В. В., Аванесова Н. Е., Ареф'єва О. В.; за ред. В. В. Прохорової ; Українська інженерно-педагогічна академія. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2019. 301 с.
2. Державне регулювання інноваційного розвитку економіки: стратегічні пріоритети: монографія. М. А. Латинін, С. В. Майстро, В. Ю. Бабаєв та ін.; за заг. ред. М. А. Латиніна. Харків: Магістр, 2014. С. 261-282.
3. Державне управління регіональним розвитком України: монографія / за заг. ред. В. Є. Воротіна, Я. А. Жаліла. Київ: НІСД, 2010. 288 с.
4. Експертна аналітика розвитку механізмів публічного управління: випереджаюче управління, регіональний форсайт, приріст знань: монографія. Бакуменко В.Д., Красноручський О.О., Галушка В.Ю., Цедік М.Г., Шмагун А.В. та ін. / за заг. ред. В.Д. Бакуменка. О.О. Красноручського. Харків: ХНТУСГ ім. Петра Василенка. 2019. 105 с.
5. Жук М.М. Забезпечення функціонування інноваційної інфраструктури в умовах поглиблення інтеграції. *Ефективність державного управління*. 2015. Вип. 44(2). С. 64-72.
6. Коротич О. Б. Державне управління регіональним розвитком України: монографія. Харків: Магістр, 2006. 220 с.
7. Михайлов А.О. Причинно-наслідковий зв'язок функцій держави та механізмів державного управління: монографія. Київ: Акад. муніцип. упр., 2015. 171 с.
8. Павленко І.А. Інноваційне підприємництво у трансформаційній економіці України: монографія. Київ: КНЕУ, 2007. 248 с.
9. Шарко М.В. Управління економічним розвитком інноваційної діяльності в умовах нестабільного зовнішнього середовища: монографія. Херсон: ХНТУ, 2018. 233 с.

References:

1. Prokhorova, V. V., Avanesova, N. E., Arefieva, O. V. (2019). *Adaptatsiino-intehratsiini mekhanizmy upravlinnia innovatsiinymy protsesamy v ekonomitsi* [Adaptation and integration mechanisms for managing innovation processes in the economy]. Kharkiv: Vyd-vo Ivanchenka I. S. [in Ukrainian].
2. Latynin, M. A., Maistro, S. V., Babaev, V. Yu. (2014). *Derzhavne rehuliuвання innovatsiinoho rozvytku ekonomiky: stratehichni priorytety* [State regulation of innovative economic development: strategic priorities]. Kharkiv: Mahistr, [in Ukrainian].
3. Vorotina, V. Ye., Zhalila. Ya. A., (2010). *Derzhavne upravlinnia rehionalnym rozvytkom Ukrainy* [State management of regional development of Ukraine]. Kyiv: NISD. [in Ukrainian].
4. Bakumenko, V.D., Krasnorutskyi, O.O., Halushka ,V.Iu., Tsedik, M.H., Shmahun, A.V. (2019). *Ekspertna analityka rozvytku mekhanizmiv publicлноho upravlinnia: vyperedzhaiuche upravlinnia, rehionalnyi*

forsait, pryrist znan [Expert analysis of the development of public administration mechanisms: advanced management, regional foresight, knowledge growth]. Kharkiv: KhNTUSH im. Petra Vasylenka. [in Ukrainian].

5. Zhuk, M.M. (2015). Zabezpechennia funktsionuvannia innovatsiinoi infrastruktury v umovakh pohlyblennia intehtatsii. [Ensuring the functioning of innovation infrastructure in the conditions of deepening integration]. Efektyvnist derzhavnoho upravlinnia – Efficiency of public administration. 44(2). 64-72.

6. Korotych, O.B. (2006). Derzhavne upravlinnia rehionalnym rozvytkom Ukrainy [State management of regional development of Ukraine]. Kharkiv: Mahistr. [in Ukrainian].

7. Mykhailov, A.O. (2015). Prychynno-naslidkovyi zviazok funktsii derzhavy ta mekhanizmiv derzhavnoho upravlinnia [Causal relationship of state functions and mechanisms of public administration]. Kyiv: Akad. munitsyp. upr. [in Ukrainian].

8. Pavlenko, I.A. (2007). Innovatsiine pidpriemnytstvo u transformatsiinii ekonomitsi Ukrainy. [Innovative entrepreneurship in the transformational economy of Ukraine]. Kyiv: KNEU, [in Ukrainian].

9. Sharko, M.V. (2018). Upravlinnia ekonomichnym rozvytkom innovatsiinoi diialnosti v umovakh nestabilnoho zovnishnoho seredovyshcha [Management of economic development of innovative activity in the conditions of unstable external environment]. Kherson: KhNTU, [in Ukrainian].